

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**
**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL
AND NATIONAL DIMENSIONS»**

**МАТЕРІАЛИ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

30 листопада 2023 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м.Одеса, 30 листопада 2023 р.) /за заг.ред. С.В. Ківалова. –Одеса , 2023. 238с.

Modern political processes: global and national dimensions: materials of the 3rd International scientific and practical internet conference (Odesa, November 30, 2023) / by general editor. S.V. Kivalov. - Odesa, 2023. 238p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

УДК 323.2+327(043.2)

© Національний університет

«Одеська юридична академія», 2023

ІІІ СЕКЦІЯ: ЕТНОНАЦІОНАЛЬНА ТА СОЦІОКУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА: МОДЕЛІ, МЕХАНІЗМИ, ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ.

- Вітомський Ю., Бондаренко С. (Київ) Етнопсихологічна динаміка: виявлення перетину з політичними процесами.....123
- Гедін М. (Київ) Туристичне краєзнавство як складова соціокультурної діяльності.....127
- Сушко А. (Одеса) Соціокультурні аспекти розвитку українського суспільства.....132
- Лакіза В., Іванюк К. (Львів) Соціальна політика України: проблеми та способи їх вирішення.....135
- Марко О. (Київ) Шляхи підвищення медіаграмотності громадян.....139
- Polovyi M. (Slovak Republic, Bratislava) Some outlines of post-war landscape in the post-Soviet region.....144
- Шмаленко Ю., Булатов Д. (Одеса) Швейцарська модель допомоги українцям під час війни.....147
- Євценко Р. (Одеса) Регулювання лобізму в країнах Східної Європи: кейси Польщі, Литви, Латвії.....151

ІV СЕКЦІЯ: НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ.

- Кормич Л. (Одеса) Основні параметри, моделі і технології національної безпеки України в контексті сучасних викликів і загроз158
- Кресіна І., Коваленко А. (Київ) Ідентично-руйнівна форма консцієнтальної війни РФ проти України.....163
- Лисенко Ю., Манелюк Ю. (Київ) Соціальна безпека: місце і роль у системі національної безпеки.....168
- Іовчева А. (Миколаїв) Трансформація безпекової політики ЄС після повномасштабного російського вторгнення в Україну.....171
- Калашлінська М. (Польща, Люблін) Використання методів посередництва та медіації під час гібридних конфліктів.....175
- Онищенко О. (Одеса) Вдосконалення державних механізмів протидії дезінформації та «фейкам» в сучасних умовах.....180

Юлія Шмаленко,

кандидат політичних наук, доцент

доцент кафедри соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Давид Булатов,

здобувач факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Швейцарська модель допомоги українцям під час війни

Повномасштабне вторгнення росії в Україну у лютому 2022 року спричинило одну з найбільших гуманітарних катастроф у Європі з часів Другої світової війни, змусивши мільйони українців полишити домівки та шукати притулку за кордоном (4, с.231). У контексті сучасних конфліктів та геополітичних турбуленцій важливо розглянути позитивний досвід Швейцарії, яка стала однією з ключових країн у наданні допомоги українським біженцям. Швейцарія демонструє приклад визначеної гуманної політики стосовно українського народу під час війни, що виходить за межі гуманітарної підтримки та включає конкретні заходи для покращення життя постраждалих. Це свідчить про готовність Швейцарії ефективно реагувати на міжнародні гуманітарні кризи.

Соціологічні дослідження показують, що громадська думка Швейцарії масово підтримує Україну в протистоянні російській агресії. Згідно з опитуванням травня 2022 року, 85% швейцарців висловили підтримку українцям (5). Багато громадян долучилися до волонтерської діяльності на підтримку українців. Загалом суспільство Швейцарії демонструє емпатію та розуміння щодо українських біженців, а також прихильно ставиться до надання гуманітарної допомоги Україні.

Швейцарія відзначається не лише наданням гуманітарної допомоги, але й активною участю у дипломатичних ініціативах для досягнення миру.

Наприклад, швейцарські банки заблокували рахунки російських олігархів (3, с.151), щоб надати ці гроші на відбудову українських міст після закінчення війни, що дозволить допомогти не лише на рівні забезпечення основних потреб, але й створює умови для відновлення економічного та соціального благополуччя. Окрім підтримки біженців, Швейцарія є одним з лідерів у наданні міжнародної гуманітарної допомоги Україні у військовому конфлікті з росією. Швейцарія надає фінансову допомогу Україні, підтримує проекти на території України та для біженців за кордоном як безпосередньо, так і через міжнародні фонди. З початку повномасштабного вторгнення офіційний Берн виділив понад 100 млн швейцарських франків гуманітарної допомоги та 10 млн євро а фінансування українського бюджету (3, с.39). Уряд Швейцарії в межах довгострокової фінансової підтримки Україні планує до 2028 року виділити мінімум 1,5 мільярда швейцарських франків (1,7 мільярда доларів).

Швейцарія вживає значних заходів підтримки українських біженців, які шукають притулку у Швейцарії. Було прийнято спеціальний закон, який спрощує процедуру набуття статусу та надання тимчасового захисту. Станом на листопад 2023 року 95 тисяч біженців з України подали заяву на отримання притулку в Швейцарії, з них 66,5 тис. зареєструвалися в країні, отримали статус захисту та мають доступ до медичних, освітніх та соціальних послуг (8). Органи влади спільно з громадськими організаціями координують гуманітарну допомогу та заходи з інтеграції біженців. Швейцарія забезпечує вагому підтримку українцям на державному рівні. Швейцарська модель гуманітарної допомоги українцям відзначається комплексним підходом, що включає забезпечення продуктами, проїзними на громадський транспорт, надання житла, фінансова допомога та навчання. Українцям надають безкоштовний вхід до певних культурних заходів. Така багатогранна допомога дозволяє уникнути лише символічної допомоги та забезпечити сталий вплив на життя українців під час війни.

Важливою складовою швейцарської допомоги є сприяння інтеграції українців, що передбачає надання курсів для вивчення однієї з трьох державних

мов Швейцарії залежно від кантону – французької, німецької чи італійської. Це дозволяє налагодити тісніші стосунки та сприяє збереженню культурної ідентичності українців в умовах війни. Швейцарія виявляє інтерес до розвитку освіти в постраждалих регіонах, забезпечуючи можливості для навчання та професійного зростання. Зокрема, надаються стипендії та гранти для здобуття освіти і підвищення кваліфікації в швейцарських закладах освіти (2). Такі можливості допомагають українцям не лише пережити кризу, а й отримати навички та знання для подальшого відновлення економіки та розбудови майбутнього. Це свідчить, що Швейцарія зацікавлена в довгостроковому процвітанні України.

Але є нюанс, не всі українці, що перебувають у Швейцарії, бажають інтегруватися та навчатися. Це частково пояснює, чому влада Швейцарії вже розробляє план дій щодо повернення біженців в Україну після завершення війни. За оцінками Державного секретаріату з міграції Швейцарії (1), приблизно 80% українців зможуть добровільно повернутися додому. Ця група складається переважно з жінок та дітей, чий чоловіки/батьки лишилися в Україні. Більшість вже мають біометричні закордонні паспорти, отже, не потребують додаткових віз чи документів для подорожей. Інших 20% українських біженців, які мають статус «S» - тимчасовий захист, ймовірно, можуть залишитись у Швейцарії навіть після закінчення терміну дії цього статусу та терміну, відведеного на виїзд. Очікується, що ця кількість може змінюватися в залежності від тривалості війни та масштабів руйнувань, завданих російською агресією в Україні. Чим довше особа перебуває в Швейцарії, тим менше ймовірність того, що вона вирішить повернутися в Україну за власним бажанням.

Влада Швейцарії усвідомлює, що після п'яти років безперервного перебування в країні, біженці мають право отримати посвідку на проживання категорії «В», що діє протягом року та підлягає щорічному оновленню (7). Отже, швейцарська влада розуміє, що важливо вжити всіх можливих заходів

для ефективного сприяння добровільному поверненню українців на батьківщину після війни.

Швейцарія вважає, що термін для добровільного виїзду біженців повинен становити від 6 до 9 місяців. Цей період має бути достатнім, аби спланувати логістику повернення, але недостатньо довгим, щоб люди відкладали виїзд на майбутнє. Випадки найбільш вразливих осіб чи тих, хто перебуває у складних життєвих обставинах, розглядатимуться індивідуально. Загалом процедура відповідатиме тій, що вже застосовується у Швейцарії для повернення шукачів притулку. За планом Швейцарії, добровільне повернення біженців має здійснюватися самостійно наземним транспортом, а примусова депортація повітрям лише як крайній захід. Також розглядається можливість надання фінансової допомоги у розмірі 1000-4000 швейцарських франків на особу (6).

Швейцарське суспільство та влада цілком підтримують українців, які постраждали внаслідок війни, виступають проти російської агресії в Україні. Швейцарія продемонструвала не лише високу гуманітарну відповідальність у наданні гуманітарної, фінансової та політичної підтримки, але й практично доводить, що ефективні заходи здатні поліпшити умови життя українського народу під час війни.

Список використаних джерел:

1. Інформація Федерального департаменту юстиції та поліції Швейцарії про допомогу українським біженцям URL: <https://www.sem.admin.ch/sem/en/home/asyl/ukraine.html>
2. Повідомлення Швейцарської конфедерації про гуманітарну допомогу Україні URL: <https://www.eda.admin.ch/countries/ukraine/en/home/switzerland-and/humanitarian-aid.html>
3. Стратегічні партнери України (реалії та пріоритети в умовах війни). *Національна безпека і оборона*. №3-4 (193-194). 2023. URL: https://razumkov.org.ua/images/2023/10/11/NSD193-194_2023_ukr_all.pdf
4. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf>

5. GfS Opinion Survey on the War in Ukraine, May 2022 (Дослідження GfS Opinion щодо війни в Україні, травень 2022) URL: <https://www.gfsbern.ch/en/umfragen/ukraine>
6. Government releases more details of Ukraine refugee departure plans. SWI swissinfo.ch. URL: <https://www.swissinfo.ch/eng/politics/government-releases-more-details-of-ukraine-refugee-departure-plans/48860764>
7. State Secretariat for Migration. Residence permits for non-EU/EFTA nationals. URL: https://www.sem.admin.ch/sem/en/home/themen/aufenthalt/nicht_eu_efta.html
8. The Operational Data Portal (ODP) UNHCR's. Ukraine Refugee Situation. 2023. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

Роман Євченко,

аспірант кафедри політичних наук і права

Південноукраїнського національного педагогічного університету

імені К.Д. Ушинського

Науковий керівник – д. політ. н., проф. С. М. Наумкіна

Регулювання лобізму в країнах Східної Європи:

кейси Польщі, Литви, Латвії

Східноєвропейські країни стикаються з викликами у сфері законодавчого регулювання лобізму в процесі впровадження стандартів ЄС і проявлення латентної лобістської діяльності представників різних як внутрішніх, так і зовнішніх груп інтересів. Різноманітність підходів до регулювання лобізму в цих країнах відображає пошук балансу між забезпеченням прозорості політичних рішень та необхідністю залучення експертних знань та інтересів приватного сектора в законодавчий процес. Особливо важливим це стає на тлі глобалізації та інтеграції в ЄС, що вимагає гармонізації правил лобіювання.

Досвід регулювання лобістської діяльності та традиційні практики лобізму в країнах Європи були досліджені в працях таких авторів як С. Мазі та Дж. Річардсон, Д. Наурін, Р. Айзінг, Д. Коен та А. Кацайтис, П. Боуен, І. Де Брюйкер, А. Дюр, П. Бернхаген та Д. Маршалл, К. Кромбез. Серед досліджень